

Monitor Aanpak Kindermishandeling

Uitgelicht: Hulp aan kinderen na huiselijk geweld

Monitor Aanpak Kindermishandeling

Met de Monitor Aanpak Kindermishandeling kunnen gemeenten beleidsontwikkelingen bijhouden, de effecten volgen en waar nodig bijsturen. Via een online dashboard kunnen ze anoniem informatie met andere gemeenten delen en vergelijken. Ze zien wat er van een maatregel gerealiseerd is en ze krijgen tips voor verbeteringen.

Uitbreiding naar huiselijk geweld

De monitor behandelt de tien beleidsdoelstellingen voor de preventie en aanpak van kindermishandeling die de Kinderombudsman in 2014 formuleerde. Hulp aan kinderen na huiselijk geweld is een van die doelstellingen. De monitor wordt momenteel door het NJI, samen met Movisie, uitgebreid naar het onderwerp huiselijk geweld. Begin 2016 moet de uitbreiding gereed zijn. De Bernard van Leer Foundation financiert deze uitbreiding.

De 194 aangesloten gemeenten (groen gemarkeerd)

Het belang van hulp aan kinderen na huiselijk geweld

Als kind getuige zijn van huiselijk geweld tussen je ouders is aangrijpend. En de gevolgen zijn ingrijpend.

Bekend is dat bij kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld gemiddeld 11(!) risicofactoren aanwezig zijn voor kindermishandeling. Veelal is er naast huiselijk geweld ook sprake van andere vormen van kindermishandeling, zoals verwaarlozing of lichamelijke mishandeling. Deze kinderen hebben sterk verhoogde kansen om (opnieuw) slachtoffer te worden van kindermishandeling of om, later als volwassene, zelf pleger of slachtoffer te worden van huiselijk geweld. Het doorbreken

van deze cirkel van geweld is dus van groot belang.

Onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut beschrijft de gevolgen van huiselijk geweld en de effecten

van hulp voor kinderen. Kinderen ervaren vaak emotionele onveiligheid en 33% vertoont symptomen van trauma, zoals posttraumatische stress, angst, woede of depressie. Bij de controlegroep heeft slechts

3,5% traumasymptomen. Als het geweld stopt, verminderen de emotionele onveiligheid en de traumasymptomen. Maar voor een goed herstel is hulp nodig en daar ontbreekt het nog wel eens aan. Meer dan de helft (59%) van de kinderen in het onderzoek kreeg helemaal geen hulp. Iets meer dan een kwart (27%) kreeg ergens gedurende de onderzoeksperiode van anderhalf jaar hulp. Slechts 14% kreeg gedurende de hele periode hulp. Het vaakst werd jeugdzorg (gezinsvoogd) of jeugd-ggz ingezet, maar daarvan was geen positief effect te meten in vergelijking met de kinderen die geen hulp kregen.

Gemeente Lansingerland aan het woord

Lansingerland scoort hoog op de aanpak huiselijk geweld waar kinderen bij betrokken zijn. Hoe ziet de aanpak eruit?

- ❖ De gemeente heeft een lokaal team huiselijk geweld en kindermishandeling, bestaande uit: jeugdverpleegkundige, maatschappelijk werk, jeugd & gezinscoach, wijkagent, leerplichtambtenaar, coördinator en de jeugdconsulent.
- ❖ Alle zaken waarin sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling worden daar opgepakt.

- ❖ Er wordt breed gekeken naar de problematiek in het gezin en de gevolgen daarvan voor alle gezinsleden. Er wordt expliciet gekeken naar de gevolgen van huiselijk geweld voor kinderen.
- ❖ Het realiseren van veiligheid is het eerste doel. Daartoe worden ook veiligheidsplannen opgesteld om de spiraal van veiligheid te doorbreken. Eventuele hulp voor (trauma) verwerking kan daarna worden ingezet.
- ❖ De vraag of er hulp nodig is voor een kind dat getuige is geweest van huiselijk geweld komt altijd aan de orde.
- ❖ De jeugdconsulent weet welke hulp beschikbaar is en kan deze inzetten.

Gemeentelijk beleid: de aanpak van hulp aan kinderen na huiselijk geweld

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanpak van kindermishandeling, waaronder huiselijk geweld waar kinderen bij betrokken zijn. De Kinderombudsman formuleerde als doelstelling voor de aanpak:

'Alle kinderen die betrokken zijn bij situaties van huiselijk geweldincidenten waarbij de politie of het Steunpunt Huiselijk Geweld is betrokken, of die verblijven in een instelling voor vrouwenopvang, krijgen preventief hulpaanbod. Hiervoor is voldoende capaciteit beschikbaar van preventieve interventies.'

Van de 127 gemeenten die de vragenlijst hebben ingevuld, heeft 61% de doelstelling voor hulp aan kinderen na huiselijk geweld opgenomen in hun gemeentelijk beleid. Grotere gemeenten scoren daarin nauwelijks hoger dan kleinere

gemeenten. Van de gemeenten zonder beleid tegen huiselijk geweld is 65% van plan hier in de toekomst beleid op te ontwikkelen. Ook hierin is er weinig verschil tussen grotere en kleinere gemeenten.

Op grond van de antwoorden is berekend hoe gemeenten scoren op hulp aan kinderen na huiselijk geweld. Bij een score van 0 is er nog niets geregeld, bij een score van 100 is er voorzien in borging én effectieve acties én is minstens 80% van de doelgroep bereikt. In figuur 1 is deze verdeling voor het thema hulp na huiselijk geweld (donkergroen) weergegeven ten opzichte van de totaalscores op alle doelstellingen in de monitor (lichtgroen). Opvallend is dat bijna 30% van de gemeenten een score heeft van 20 of lager en dat ongeveer 10% hoger scoort dan 80.

Wat kunnen gemeenten doen?

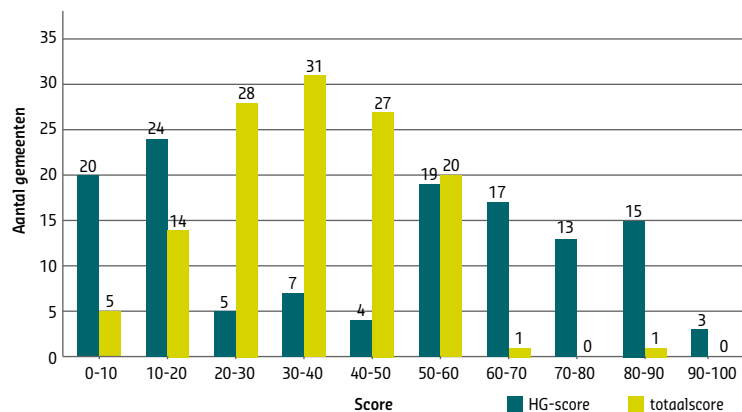
Gemeenten kunnen op verschillende manieren huiselijk geweld preventief aanpakken. Ze kunnen voorlichting geven, programma's

inzetten en kwaliteitseisen stellen aan organisaties. Bijna alle gemeenten sturen op kwaliteitseisen en ketensamenwerking. De meerderheid doet dat door het inzetten van richtlijnen en protocollen, zoals gespreks- en handelingsprotocollen, door te sturen op een goede ketensamenwerking via samenwerkingsafspraken, door een multidisciplinaire aanpak en door afspraken te maken over de toeleiding van kinderen naar het hulpaanbod. Een meerderheid heeft specifieke programma's ingekocht. Een kwart zet bijvoorbeeld de interventie 'Let op de kleintjes' in.

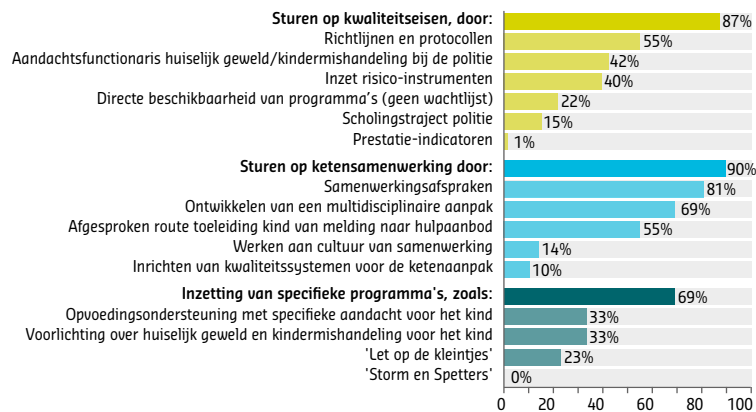
Wordt de doelgroep bereikt?

Gemeentelijk beleid heeft pas effect als de doelgroep wordt bereikt. Opvallend is dat iets meer dan helft van de gemeenten niet weet of dit het geval is. De rest, 37 van de 78 gemeenten met beleid op huiselijk geweld, zeggen wél zicht te hebben op het aantal ouders dat ze bereiken met hun aanpak. Iets meer dan een derde denkt 75% van de doelgroep te bereiken. Een minderheid (19%) zegt alle ouders te bereiken.

Figuur 1 Huiselijk geweldscores versus de totaalscores Monitor Aanpak Kindermishandeling (n=127)

Figuur 2 Inzet van beleidsmaatregelen: sturing op kwaliteitseisen, ketensamenwerking en de inzet van specifieke programma's (n=78)

Conclusie: Werk aan de winkel

- Het belang van hulp aan kinderen na huiselijk geweld is groot.
- Veel kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld krijgen geen hulp. En de hulp die ze krijgen, bijvoorbeeld ondersteuning door een gezinsvoogd, heeft geen effect op het welzijn van kinderen.
- In veel gemeenten staat het beleid op dit onderdeel nog in de kinderschoenen. Het belang van deze vorm van preventie wordt nog onvoldoende herkend.
- Gemeenten lijken vooral te sturen op algemene zaken zoals kwaliteitseisen en ketensamenwerking. Ze hebben minder aandacht voor de inzet van specifiek hulpaanbod gericht op kinderen. Het maatschappelijk resultaat van de inspanningen van gemeenten op dit terrein is gering: kinderen lijken er niet mee geholpen.
- Er is dus nog veel werk aan de winkel!

Colofon

Meer informatie of advies nodig?

Meer informatie is te vinden op www.nji.nl/Monitor-Aanpak-Kindermishandeling. Hier vind je ook de mogelijkheid om een gemeente bij de monitor aan te melden. Of neem contact op met het Nederlands Jeugdinstituut: José van Boven (j.vanboven@nji.nl).

© 2015 Nederlands Jeugdinstituut

Het Nederlands Jeugdinstituut ontwikkelde de monitor in opdracht van de Bernard van Leer Foundation.

Bronnen: de Kinderombudsman en het Verwey-Jonker Instituut.

Foto: Martine Hoving

